

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 maja 2017 r. , znak (...) – 2010, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przeliczył E. S. kapitał początkowy i ustalił jego wartość na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 97 003,17 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął : podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 919,57 zł (pomnożono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 75,32% - wyliczony z przeciętnej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych tj. 1979 – 1988 przez kwotę bazową tj. 1 220,89 zł) ; okresy składkowe (tj. 14 lat , 10 miesięcy i 6 dni – 178 miesięcy) , nieskładkowe - okresy sprawowania opieki nad dziećmi (5 lat , 1 miesiąc i 16 dni tj. 61 miesięcy) ; współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego w wysokości 77,15 % ; średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat tj. 209 miesięcy (komunikat Prezesa GUS z dnia 25 marca 1999 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn).

(decyzja k.50 – 51 plik III akt ZUS)

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła E. S. wnosząc o uwzględnienie przy wyliczaniu kapitału początkowego zarobków jakie osiągała w latach 1977 – 1979 tj. podczas pracy w (...) Zakładach Radiowych. E. S. podkreśliła jednocześnie , że podczas zatrudnienia w (...) Zakładach Radiowych osiągała wynagrodzenie wyższe od minimalnego , a nadto wskazała , że otrzymywała premie , których wysokość oscylowała w granicach 30 – 35 % wynagrodzenia.

(odwołanie k.2)

W odpowiedzi na odwołanie , pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie. W treści odpowiedzi wskazano , że organ rentowy obliczając kapitał początkowy za okres od 29 czerwca 1977 r. do 31 grudnia 1979 r. przyjął wynagrodzenie minimalne , gdyż pomimo faktu przedstawienia przez wnioskodawczynię umowy o pracę oraz angaży ze wskazaniem stawki godzinowej , nie było możliwym ustalenie faktycznej ilości godzin przepracowanych w tym czasie przez E. S..

(odpowiedź na odwołanie k.3 – 3 odwrót)

Na rozprawie w dniu 21 lutego 2018 r. E. S. poparła odwołanie oraz wniosła o uwzględnienie przy wyliczaniu kapitału początkowego okresu urlopu macierzyńskiego od 1990 r. do 1991 r. i wypłaconego za ten okres ekwiwalentu pieniężnego.

(oświadczenie wnioskodawczyni min.00:00:54 – 00:13:34 rozprawy z dnia 21 lutego 2018 r. , płyta CD k.57)

Na rozprawie w dniu 9 lipca 2018 r. E. S. poparła odwołanie oraz wniosła o ustalenie wysokości wynagrodzenia w spornych latach łącznie z premią.

(oświadczenie wnioskodawczyni k.96)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni E. S. urodziła się w dniu (...)

(okoliczność bezsporna)

Zaskarżoną decyzją z dnia 24 maja 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przeliczył E. S. kapitał początkowy i ustalił jego wartość na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 97 003,17 zł.

(decyzja k.50 – 51 plik III akt ZUS)

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wynagrodzenia ubezpieczonej w następującej wysokości:

- za rok 1979 – 21 769,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 63 924,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 34,05 %,
- za rok 1980 – 72 373,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 72 480,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 99,85 %,
- za rok 1981 – 80 161,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 92 268,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 86,88 %,
- za rok 1982 – 109 525,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 139 572,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 78,47 %,
- za rok 1983 – 161 846,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 173 700,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 93,18 %,
- za rok 1984 – 152 392,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 202 056,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 75,42 %,
- za rok 1985 – 162 028,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 240 060,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 67,49 %,
- za rok 1986 – 204 110,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 289 140,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 70,59 %,
- za rok 1987 – 259 943,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 350 208,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 74,23 %,
- za rok 1988 – 465 218,57 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 637 080,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 73,02 %,

Wyliczony na podstawie powyższych danych wskaźnik wyniósł 75,32 %.

(obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego k. 52 plik III akt ZUS)

W okresie od 29 czerwca 1977 r. do 30 kwietnia 1992 r. E. S. była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Zakładach Radiowych (...), gdzie zajmowała stanowiska montera układów elektronicznych oraz kontrolera jakości.

(świadectwo pracy w dokumentacji pracowniczej wnioskodawczyni k.50)

Wynagrodzenie wnioskodawczynie w latach 1977 – 1979 kształtowało się następująco:

- od dnia 29 czerwca 1977 r. – praca w akordzie ze stawką 10,50 zł za godzinę pracy plus premia regulaminowa.
- od dnia 1 października 1977 r. – 13,00 zł za godzinę pracy plus premia regulaminowa.
- od dnia 1 kwietnia 1979 r. – 14,50 zł za godzinę pracy plus premia regulaminowa.

(angażę w dokumentacji pracowniczej wnioskodawczynie k.50)

Najkorzystniejszy wskaźnik wysokości kapitału początkowego ,przy przyjęciu za okres od 29 czerwca 1977 r. do 31 grudnia 1979 r. stawek godzinowych wynikających z angaży oraz obowiązujących w tym okresie norm czasu pracy , wyniósł 77,14 % (z lat 1979 – 1988) , a wysokość kapitału początkowego wyniosła 98 207,01 zł.

(wyliczenia ZUS - k.58 , k.31 plik I akt ZUS , opinia k.64-79 oraz opinia uzupełniająca k.88 biegłego sądowego w dziedzinie księgowości A. G.)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach ZUS , a także w oparciu o dokumentację pracowniczą wnioskodawczynie z (...) Zakładów Radiowych (...). Sąd przyjął, że wyliczenia dokonane przez ZUS są w pełni wiarygodne i powinny zostać uwzględnione przy wyliczaniu wartości kapitału początkowego wnioskodawczynie. Co więcej, hipotetyczne wyliczenia dokonane przez ZUS zostały potwierdzone przez biegłego sądowego w dziedzinie księgowości. W odniesieniu zaś do kwestii uwzględnienia przy wyliczaniu kapitału początkowego okresu urlopu macierzyńskiego wnioskodawczynie i wypłaconego za ten okres ekwiwalentu pieniężnego wskazać należy ,że Sąd nie znalazł podstaw do zakwestionowania dokonanych w tym zakresie ustaleń organu rentowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art.173 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2018 r. , poz. 1270) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art.174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art.26 ust.3 dla osób w wieku 62 lat (art.173 ust.2 ww. ustawy). Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (art.173 ust.3 ww. ustawy).

Zgodnie z treścią art.174 ust.1 i 2 ww. ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art.53, z uwzględnieniem ust.2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1. okresy składkowe, o których mowa w art.6,
2. okresy nieskładkowe, o których mowa w art.7 punkt 5,
3. okresy nieskładkowe, o których mowa w art.7 punkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego, w myśl ust.3 art.174 ww. ustawy, ustala się na zasadach określonych w art. 5, 16, 17 ust.1 i 3 oraz art.18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed 1 stycznia 1999 roku.

Istota niniejszego postępowania sprowadziła się do rozstrzygnięcia czy możliwym jest przyjęcie innych wartości wynagrodzenia przy wyliczaniu kapitału początkowego ubezpieczonej. Nie ulegało bowiem wątpliwości, że wartość kapitału początkowego ubezpieczonej przekłada się bezpośrednio na wysokość świadczenia emerytalnego wnioskodawczyni.

Zgodnie z treścią §21 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237, poz.1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja §21 ust.1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku §20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. nr 10, poz.49) wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak stanowi m. in. teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997 roku - III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 roku - III AUr 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku - III AUr 294/93, PS - wkład. 1994/3/6).

Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych może być uwzględnione tylko wynagrodzenie faktycznie uzyskane przez ubezpieczoną w danym okresie, a nie zaś wynagrodzenie ustalone na podstawie przypuszczeń czy też uśrednień. Jedynie wynagrodzenie ubezpieczonej ustalone w sposób niewątpliwy, wobec którego nie istnieje wątpliwość, iż zostało ono zawyżone, może być podstawą do ustalenia współczynnika wysokości podstawy wymiaru.

W niniejszej sprawie o ile nie ulegało wątpliwości, że w okresie od 29 czerwca 1977 r. do 31 grudnia 1979 r. ubezpieczona świadczyła pracę w (...) Zakładach Radiowych (...), o tyle dokumentacja pracownicza z ww. zakładu pracy nie odnosiła się wprost do wysokości osiąganych przez nią zarobków w tym okresie. Niemniej jednak stanowisko organu rentowego, który za okres od 29 czerwca 1977 r. do 31 grudnia 1979 r. przyjął wynagrodzenie minimalne nie mogło zasługiwać na aprobatę. W ocenie Sądu przedstawione dowody pozwoliły ponad wszelką wątpliwość ustalić wysokość wynagrodzenia osiąganego przez ubezpieczoną w spornym okresie. Załączone do akt angaże, które zawierały stawkę godzinową wnioskodawczyni w spornym okresie, stanowiły bowiem wystarczający dowód do wyliczenia otrzymywanego przez nią wynagrodzenia, przy uwzględnieniu obowiązującego wówczas normatywnego wymiaru czasu pracy. Wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału wyliczony z uwzględnieniem w/w wynagrodzeń wyniósł 77,14 % (z lat 1979 – 1988) i okazał się wyższy od dotychczas przyjmowanego przez organ rentowy względem ubezpieczonej.

Wobec zatem ustalenia, że obliczony kapitał początkowy z uwzględnieniem wynagrodzeń wyliczonych w oparciu o załączone angaże odnoszące się do spornego okresu jest bardziej korzystny, niż wyliczył organ rentowy, Sąd, na podstawie art.477¹⁴§2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

Jednocześnie wobec braku możliwości ustalenia, że wynagrodzenie wnioskodawczyni w spornym okresie było wyższe niż wynikające z angaży, a w szczególności wobec braku jakichkolwiek dowodów wskazujących na rzeczywistą wysokość otrzymywanych przez nią kwot premii w spornym okresie, Sąd na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie w pozostałej części, o czym orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji.

2. Wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe, zobowiązując do zwrotu w razie złożenia apelacji.

S.B.